

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkotarkastelu 2025-2034

Kasvatus- ja opetuslautakunta 23.04.2024 § 50
149/00.01.02/2024

Valmistelija: Sivistysjohtaja Matti Hursti

Seloste ja perustelut: Tänä vuonna kasvatus- ja opetuslautakunnan Mapsto-lausuntojen yhteydessä on perusteltua tarkastella varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkon muutostarpeita tavanomaista viiden vuoden suunnittelujaksoa laajemmin.

Kevään Mapsto -lausunto annetaan voimassa olevasta Mapstosta (jakso 2024-2028). Syksyn lausunto annetaan tekniikka- ja ympäristö-osaston laatimasta Mapsto -ehdotuksesta kaudelle 2025-29.

Perusteluksi voidaan todeta myös tilanne, jossa lapsi- ja oppilasmäärät ovat valtakunnallisesti merkittävästi laskemassa. Toisaalta Tampereen kaupunkiseutu on kasvanut vuosien ajan voimakkaasti ja kasvu näyttää toistaiseksi jatkuvan. Suunnittelun näkökulmasta katsottuna tulevien vuosien palvelutarve on hankalasti ennustettavissa.

Syntyvyyden alenemisesta johtuva lapsi- ja oppilasmäärän lasku

Kuntaliiton 14.3.2024 julkaiseman ennusteen mukaan peruskouluissa olevien määrä vähenee noin 80 000 oppilaalla vuoteen 2030 mennessä.

Muutos koskee käytännössä kaikkia kuntia. Ennusteen muuttuminen edellyttäisi välitöntä syntyvyyden kääntymistä voimakkaaseen nousuun sekä huomattavasti nykyistä voimakkaampaa maahanmuuttoa.

Muutoksen suuruus on sidottu syntyvyyden muutoksen lisäksi alueiden muun väestönkehityksen tilaan. Kasvuseuduilla muutos tulee olemaan hillitympi kuin Suomessa keskimäärin.

Tampereen kaupunkiseudun kasvu ja Ylöjärven kasvuohjelma

Tampereen kaupunkiseutu on edelleen yksi Suomen vetovoimaisimmista alueista. Asukasmäärän kasvu on ollut voimakasta. Kaupunkiseudulla on tällä hetkellä n. 420 000 asukasta. Seutustrategiaan kirjattu tavoite vuodelle 2040 on 480 000 asukasta. Mikäli seudun kasvu jatkuu viime vuosien kaltaisena, tavoite on realistinen.

Ylöjärven vuoteen 2040 asti ulottuva kasvuohjelma on kunnianhimoinen. Kasvuohjelman tavoitteeksi on asetettu koko kaupungin tasolla 45 000 asukasta vuonna 2040. Kasvu nykyhetkeen verrattuna olisi n. 11 000 asukasta. Tulevien vuosien kasvun painopistealueita ovat Teivo-Mäkkylä, Ylöjärven keskustan alueet sekä Siltatien alue. Hillitympää kasvua on ennustettavissa Vuorentaustaan ja Siivikkalaan.

Lapsi- ja oppilasmäärien muutokset Ylöjärven sisällä

Ylöjärven 10.11.2023 oppilas- ja väestökirjatietojen mukaan perusopetuksen oppilasmäärä vähenee lukuvuoteen 2028-29 mennessä n. 600 oppilaalla. Oppilaita on nyt n. 4400, lukuvuonna 2028-29 oppilaita on n. 3800.

Käytännössä ennuste syntyy siitä, minkä kokoisia 10.11.2023 ovat olleet Ylöjärven 1-6 -vuotiaiden lasten ikäluokat. Ne ovat selvästi pienempiä kuin ovat nyt perusopetuksessa olevien lasten ikäluokat.

On kuitenkin otettava huomioon, että edellä mainittu ennuste on laskettu suoraan yhden päivän väestötiedoista. Ennuste ei ota huomioon Ylöjärven kasvuohjelman tavoitteita.

Kasvuohjelmasta seuraa, että lapsi- ja oppilasmäärien muutokset vaihtelevat tulevina vuosina voimakkaasti eri kaupunginosissa. Osassa alueista lapsimäärä vähenee selvästi, osassa muutos on vähäinen ja kasvuohjelman painopistealueilla lapsimäärä kasvaa.

Ylöjärven kaupungille 2022-23 tehdyssä MDI:n palveluverkkoselvityksessä otettiin huomioon Ylöjärven kasvuohjelman tavoitteet. Niiden pohjalta MDI laati ennusteet varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palvelutarpeille vuosille 2027, 2033 ja 2040.

MDI:n ennusteen mukainen perusopetuksen oppilasmäärä:

- 2027 4020 oppilasta
- 2033 4070 oppilasta
- 2040 4517 oppilasta (+117).

MDI:n ennusteen mukainen varhaiskasvatuksen paikkatarve:

- 2023 2015 paikkaa
- 2027 2187 paikkaa
- 2033 2502 paikkaa
- 2040 2689 paikkaa (+584).

MDI:n ennusteen mukaan Ylöjärven kasvuohjelma kompensoi toteutuessaan lähivuosien lapsi- ja oppilasmäärän laskun, mutta käänne laskusta nousuun toteutuu hitaasti. Vuoden 2023 mukainen lapsi- ja oppilasmäärä saavutetaan ennusteen mukaan uudelleen vasta 2030 -luvun puolella.

MDI:n arvion mukaan Ylöjärven suurin kasvu toteutuu tulevina vuosina Siltatien, Vuorentaustan sekä Teivo-Mäkkylän alueilla.

Oheismateriaali:

- 10.11.2023 perusopetuksen koulujen oppilasmääräennuste 2023-28

Päiväkoti- ja koulurakennusten peruskorjaustarpeet

Lapsi- ja oppilasmäärien vähenemisestä aiheutuvien muutosten ohella on tarkasteltava päiväkotij- ja koulurakennuksiin liittyviä peruskorjaustarpeita. Peruskorjausten yhteydessä on mahdollista purkaa tilojen mahdollista ylikapasiteettia tai tehdä muutoksia tilojen käyttötarkoitukseen.

Käyttötarkoituksen muutos voi tarkoittaa muun muassa sitä, että koulutiloja muutetaan esiopetuksen, iltapäivätoiminnan, kerhotoiminnan tai nuorisopalvelutoiminnan tiloksi.

Optimitilanteessa Ylöjärvi voi vähentää huonokuntoisten toimitilojen määrää ja keskittää toimintaa hyväkuntoisiin, ajanmukaisiin tiloihin.

On myös erittäin todennäköistä, että tulevina vuosina julkisen sektorin haastava taloustilanne pakottaa kunnat etsimään lisää tehokkuutta toimitilojen käyttöön ja

ylläpitoon. Epäselvissä ja vaikeasti ennustettavissa tilanteissa siirtokelpoiset päiväkotij- ja koulurakennukset saattavat olla tarkoituksenmukaisin ratkaisu toimitilatarpeisiin.

Palveluverkon tarkastelu kaupunginosittain (Mapsto-alueittain) sekä toimenpide-ehdotukset vuosille 2025-34

1. Asuntila

- nykyiset toimitilat säilytetään
- ei olennaisia muutoksia palvelupaikkatarpeisiin

Toimenpide-esitykset

- Asuntilan päiväkotij-koulurakennuksen peruskorjaus 2027-28
- Kalliorinteen päiväkodin peruskorjaus 2034-35

2. Itäinen Ylöjärvi (Siivikkala, Mettistö, Vihattula)

- nykyiset toimitilat säilytetään
- alue kasvaa maltillisesti
- tarve uusille varhaiskasvatuspaikoille kasvaa

Toimenpide-esitykset

- Leppästäntien varteen uusi palvelusetelijpäiväkoti 2028
- Salorinteen päiväkodin peruskorjaus + laajennus 2031-32
- Siivikkalan koulu – ei toimenpide-ehdotuksia
- Koulukallion päiväkotij – ei toimenpide-ehdotuksia
- Serlapuiston päiväkotij – ei toimenpide-ehdotuksia

3. Metsäkylä ja Julkujärvi

- nykyiset toimitilat säilytetään
- oppilasmäärä koulussa laskee tulevina vuosina nykyisistä huippuvuosista
- kaupungin varhaiskasvatuspaikoille tällä hetkellä voimakas kysyntä
- alueella on kaksi yksityistä toimivaa varhaiskasvatuksen yksikköä
- alueella sijaitseva Topitupa palvelee jatkossakin väistötilana eri tilanteissa

Toimenpide-esitykset

- Metsäkylän päiväkodin peruskorjaus / uudisrakennus 2033-34
- Kangasniemen päiväkotij – peruskorjaus 2035-36

4. Keskusta

- nykyiset toimitilat pääosin säilytetään
- Siltatie ja Teivo-Mäkkylä ovat tulevina vuosina ovat keskustan merkittäviä kasvualueita

- Soppeenmäki ottaa vastaan Teivo-Mäkkylän alkuvuosien kasvua
- osa Soppeenmäen yhtenäiskoulun oppilaista jatkossa Siltatielle
- myös Kauraslammien yhtenäiskoulun oppilasta pieni osa Siltatielle
- Kauraslammien yläluokkien opetustilatarve vähenee jatkossa
- alueella on kolme yksityistä varhaiskasvatuksen yksikköä

Toimenpide-esitykset

- Palotornin päiväkodin toiminta päättyy 2026 (Siltatien päiväkotij korvaa)
- Tähkätaskun päiväkodin peruskorjaus 2026-27 (Mapstossa 2027-28)
- ns. Moision vanha koulurakennus puretaan ja tilalle muuttuva oppilasmäärän mukainen uudisrakennus 2027-29
- Tiikon päiväkodin peruskorjaus 2029-30
- Veittijärven päiväkodin peruskorjaus 2030-31
- Kauraslammien koulu, Veittijärven toimipisteen peruskorjaus 2030-31
- Rinteen päiväkodin peruskorjaus 2036-37
- Soppeenmäen päiväkotij – ei toimenpide-ehdotuksia
- Kyläsepän päiväkotij – ei toimenpide-ehdotuksia
- Kaurasmäen päiväkotij – ei toimenpide-ehdotuksia

5. Kuru

- lapsi-/oppilasmäärä tällä hetkellä hitaassa laskussa
 - Kurun uusi yhtenäiskoulu valmistuu vuosien 2025-26 taitteessa (Mapstossa)
- Toimenpide-esitykset
- Kurun uusi urheilutalo 2028-29 (Mapstossa)
 - Kurun päiväkotit – ei toimenpide-ehdotuksia

6. Lounainen Ylöjärvi (Vuorentausta)

- Vuorentaustan uusi alue lisää tulevina vuosina asukasmäärää
 - Vuorentaustan yhtenäiskoulu, Tornitie, laajennus ja peruskorjaus käynnissä (Mapstossa)
 - Vuorentaustan uusi päiväkotit ja koulu rakennetaan 2026-27 (Mapstossa)
- Toimenpide-esitykset
- Soppeenharjun päiväkodin peruskorjaus 2025-26 (Mapstossa 2027-28)
 - Vuorentaustan päiväkotit, Välimäenkuja, toiminta päättyy 2027
 - Vuorentaustan yhtenäiskoulu, Välimäenkuja, yksikön toiminta päättyy 2027

7. Siltatie

- uusi alue kasvaa ja kehittyy tulevina vuosina
 - Siltatielle osa Soppeenmäen ja Kauraslammen yhtenäiskoulujen oppilaista
 - Siltatien yhtenäiskoulun 1. ja 2. vaiheet valmistuivat 2024
 - Siltatien uusi päiväkotit sisältäen VET-yksikön 2025-26 (Mapstossa)
 - Siltatien yhtenäiskoulun 3. vaihe (yläluokat) 2026-27 (Mapstossa)
- Toimenpide-esitys
- yksi uusi päiväkodin tonttivaraus Siltatien uusille alueille

8. Teivo-Mäkkylä

- tulevina vuosina Ylöjärven vetovoimaisin kasvualue
 - voimassa olevassa Mapsto-jaksossa (2024-28) ei vielä tonttien luovutusta
 - alueella ei ole kunnallisia palveluja
 - kasvun alkuvuosina Soppeenmäki ottaa vastaan kasvua
 - aluksi paine tulee näkymään varhaiskasvatuksessa
 - alueelle varaukset kahdelle varhaiskasvatuksen yksikölle ja yhtenäiskoululle
 - ensimmäiset tilainvestoinnit 2020-luvun lopussa
 - 2030 luvulla uusi Teivon yhtenäiskoulu ottaa vastaan Teivo-Mäkkylän oppilaiden lisäksi Vihattulan oppilaat ja Siivikkalasta tulevat yläluokkien oppilaat
- Toimenpide-esitykset
- uuden varhaiskasvatusyksikön ja yhtenäiskoulun suunnitteluraha 2029

9. Viljakkala

- Kultakylän päiväkodin ylläpitoon ei ole paikkatarpeeseen liittyvää perustetta, kaikki Kultakylän lapset mahtuisivat jo nyt Onnimanniin
 - Viljakkalan yhtenäiskoulun oppilasmäärä laskee tulevina vuosina
 - koulun tiloja voidaan osittain jatkossa osoittaa varhaiskasvatukselle
 - Karhen alueella oppilasmäärä laskee alle 30:n, tämä on huomattavasti vähemmän aikaisempien vuosien oppilasennusteeseen verrattuna
 - Viljakkalan koulun lisärakennus lunastetaan omaksi
- Toimenpide-esitykset
- Kultakylän päiväkotit lakkautetaan 1.8.2025 lukien
 - Karhen kouluyksikkö jatkaa toistaiseksi toimintaansa nykyisissä väistötiloissa, mutta uudisrakennuksen toteutus pannaan jäihin (Mapstossa)
 - Onnimannin päiväkotit – ei toimenpide-ehdotuksia

10. Ylöjärven taajaman lähikylät (Mutala-Takamaa-Vahanta)

- taajaman lähikylissä oppilasmäärä laskee
- vapautuvia tiloja voidaan ottaa etenkin esiopetuksen käyttöön
- Mutalan koulun lisärakennus lunastetaan omaksi

Toimenpide-ehdotukset

- Vahannan uusi päiväkotiki korvaa Kaiharin ja Vahannan nykyiset päiväkodit 1.8.2026 (Mapstossa)
- Vahannan koulu – ei toimenpide-ehdotuksia
- Mutalan koulu ja päiväkotiki – ei toimenpide-ehdotuksia
- Takamaan koulun ja päiväkotiki – ei toimenpide-ehdotuksia

Palveluverkkotarkastelussa esitettyjen toimenpide-ehdotusten tarkoitus

Edellä esitetyt toimenpide-ehdotukset eivät ole palveluverkkoa koskevia päätöksiä. Yksittäistä päiväkotikiä tai koulua koskeva perustamispäätös tai lakkautuspäätös tehdään aina erikseen osana Mapso-ohjelmaan liittyvää päätöksentekoa.

Mapso-ohjelma vahvistetaan vuosittain kaupunginvaltuustossa.

Tämä palveluverkkoselvitys tekee osaltaan läpinäkyväksi palveluverkkoon liittyvää pitkäjänteistä ao. viranhaltijoiden päätösvalmistelua.

Toimivalta: Hallintosääntö 94 §

Lisätietoja päätöksestä: Sivistysjohtaja, Matti Hursti, p. 050 680 67, matti.hursti@ylojarvi.fi

Oheismateriaali: - 10.11.2023 perusopetuksen koulujen oppilasmääräennuste 2023-28
- Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkkotarkastelu 2025-2034
Ehdotukset Mapsto 2025-29 lausunnoksi

Esittelijä: Sivistysjohtaja

Päätösehdotus: Kasvatus- ja opetuslautakunta päättää:

1. merkitä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkotarkastelun 2025-2034 tiedoksi;
2. todeta, että palveluverkkotarkastelu ohjaa tulevien vuosien Mapsto-lausuntojen valmistelua;
3. todeta, että palveluverkkotarkastelua päivitetään vuosittain etenkin lapsi- ja oppilasmääräennusteiden osalta;
4. toteaa, että tällä palveluverkkotarkastelulla ei tehdä yksittäistä päiväkotikiä tai koulua koskevaa päätöstä toiminnan perustamisesta tai lakkauttamisesta.

Päätös: Hyväksyttiin keskustelun jälkeen.